

IM/PARL/2005/PARLÜ/98/4.

Dr. Boros Imre úr részére
Országgyűlési képviselő
független

Budapest

Tisztelt Képviselő Úr!

A Hárszabály 91.§-a alapján „Milyen nyugdíjba lépési szabályok voltak érvényben 1990. március 31-én?” címmel benyújtott, K/15726. számú írásbeli kérdéseire az alábbi választ adom:

A hivatásos állományú tagok szolgálati viszonyára vonatkozóan az alábbi jogszabályok az irányadók:

- a) A társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény
- b) a fegyveres erők és a fegyveres testületek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1971. évi 10. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.),
- c) a fegyveres erők és fegyveres testületek hivatásos állományú tagjainak nyugdíjáról szóló 22/1971. (VI. 1.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Vhr.), amely kizárólag a tb. nyugdíjrendszertől való eltéréseket tartalmazta,
- d) a Vhr. végrehajtásáról szóló 103/1982. (IK. 2.) IM utasítás (a továbbiakban: Ut.)

Az 1) pontban feltett kérdéskörre adott válaszok:

a) és c) alpontjai:

A társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény szerint nyugdíjra jogosító életkor tekintetében a férfiakra és a nőkre eltérő volt a szabályozás. A férfiak a 60., a nők az 55. életévük betöltése napjától voltak jogosultak öregségi nyugdíjra. Az 1930-ban született férfiak, valamint az 1935-ben született nők 1990-ben töltötték be az akkor érvényes nyugdíjkorhatárt, és 10 év szolgálati idő alapján elmehtek nyugdíjba. A mennyiben csak 10 év szolgálati idejük volt, nyugdíjuk mértékét az 1980. december 31-én érvényes rendelkezések szerint kellett megállapítani.

b) és d) alpontjai:

A kérdéses időpontban a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény volt hatályban, amelynek 39. §-a szabályozta, hogy mennyi szolgálati idő szükséges az öregségi nyugdíj megállapításához. 1980. december 20-án hirdették ki azt a rendelkezést, amely előírta, hogy a szolgálati idő követelmény 20 évre emelkedik.

Ehhez azonban 10 év türelmi időt szabott meg a jogalkotó, tehát aki 1990. december 31.-ig betöltötte az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt, az 10 év szolgálati idő alapján jogosult volt öregségi nyugdíjra. 1990. március 31-én még elegendő volt 10 év szolgálati idő az öregségi nyugdíj megállapításához. Ez egyaránt vonatkozott a nőkre és a férfiakra.

A nyugdíjak mértékét a szolgálati idő hossza határozta meg. 10 év szolgálati idő alapján a nyugdíj alapjául szolgáló átlagkereset 33 %-át kellett nyugdíjként folyósítani. A mértékkála 1980. és 1990. között nem változott.

Az öregségi teljes nyugdíj és résznyugdíj fogalma 1991-től került bevezetésre nyugdíjrendszerünkben. Ekkortól öregségi teljes nyugdíjra jogosult, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább 20 év szolgálati időt szerzett. Öregségi résznyugdíjra – a fogalom bevezetésekor – az volt jogosult, aki a nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább 10 évi szolgálati idővel rendelkezett, de 20 év szolgálati időt nem szerzett.

A ma hatályos szabályok szerint már 15 év szolgálati idő szükséges a résznyugdíjhoz, változatlanul 20 év szolgálati idő alapján állapítható meg öregségi teljes nyugdíj. A korhatár feltételek jelentősen átalakultak.

A 2) pontban feltett kérdésekre, a fegyveres testületek hivatalos állományának nyugdíjba lépésére vonatkozó különös szabályokra vonatkozó szabályokról

- a) Igen, volt életkori megkötöttség, a teljes összegű szolgálati nyugdíj esetén. A hivatásos szolgálat felső korhatára a betöltött 55. év volt. Teljes összegű szolgálati nyugdíjra volt jogosult az a hivatásos állományú tag, aki 55. életévét betöltötte és legalább 25 év szolgálati idővel rendelkezett.
Életkortól függetlenül volt jogosult szolgálati nyugellátásra, akinek szolgálati viszonya megszűnésekor a nyugdíj szempontjából beszámítható 25 év szolgálati ideje volt, azonban a nyugdíj mértéke kortól függően volt megállapítható. Aki a szolgálati viszonya megszűnésekor még nem töltötte be az 50. életévét, annak eléréseig a részére megállapított szolgálati nyugdíj 50 % volt folyósítható. Aki 50 éves elmúlt, de még az 55-ik életévét nem érte el, 70 %-ra volt jogosult (Tvr. 5.§ (1) bek., Vhr. 2. § (1)-(2) bek., Vhr. 31.§ (1)-(2) bek.).
- b) Nem volt különbség a nők és férfiak esetében életkor szerint.
- c) Igen, a szolgálati viszony megszűnésekor 25 év beszámítható szolgálati idővel kellett rendelkezni.
- d) Nem, a 25 év egyaránt vonatkozott a férfiakra és a nőkre is.
- e) A nyugdíj megállapítása a nyugállományba helyezéskor történt.
- f) A nyugdíj folyósítására az illetmény beszüntetését követő naptól kerülhetett sor (Vhr. 31. § (4) bek.).
- g) A szolgálati idő és az életkor annyiban függ össze, hogy a magasabb életkor általában több szolgálati időt „feltételez” (ld. a) pont). Aki az 50. életévét még nem töltötte be, a részére megállapított nyugdíj 50 %-át kellett 55. életévé betöltéséig, vagy 50 %-os munkaképesség csökkenése megállapításáig folyósítani. 50 és 55 éves életkor között a megállapított szolgálati nyugdíj 70 %-a volt folyósítható; 55 év alatt is teljes összegű

folyósítás történt, ha az érintett személy a hivatásos szolgálatra alkalmatlan volt, vagy számára szolgálati beosztást – neki fel nem róható okból – nem lehetett felajánlani (Vhr. 22. §, 31. §).

- h) Nem lehetett eltérés a nyugdíjszabályokban, mert a fő rendelkezéseket a Tvr. és a Vhr. tartalmazta. Hatályuk a fegyveres erők (néphadsereg, határőrség), a fegyveres testületek (rendőrség, munkásőrség, büntetés-végrehajtási testület) nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományára terjedt ki. Természetesen a tárcáknak (HM, BM, IM) külön-külön voltak végrehajtási utasításaik, azonban ezek inkább eljárási szabályokat tartalmaztak.
- i) A rendfokozatnak a nyugdíjszámítás szempontjából nem volt jelentősége.

Budapest, 2005. április 25.

Tisztelettel:

Dr. Petrétai József

BELÜGYMINISZTER

1-a-1682/2002.

Dr. BOROS IMRE
országgyűlési képviselő úrnak

B u d a p e s t

Tisztelt Képviselő Úr !

Kérésére tájékoztatom, hogy az Ön részére a Belügyminisztérium nyugdíjat, illetve nyugdíjszerű ellátást nem állapított meg, így értelemszerűen azok folyósítására sem kerülhetett sor.

Budapest, 2002. szeptember 16.

Üdvözlettel:

Dr. LAMPÉRTH MÓNIKA